

KODEKS SPÓŁEK HANDLOWYCH

Tom II

Komentarz do art. 151–300

redakcja naukowa **Andrzej Kidyba**

Józef Frąckowiak ■ Andrzej Kidyba

Katarzyna Kopaczyńska-Pieczniak

Marek Michalski ■ Aleksander Jerzy Witosz

KOMENTARZE

KODEKS SPÓŁEK HANDLOWYCH

Tom II

Komentarz do art. 151–300

redakcja naukowa **Andrzej Kidyba**

Józef Frąckowiak ■ Andrzej Kidyba

Katarzyna Kopaczyńska-Pieczniak

Marek Michalski ■ Aleksander Jerzy Witosz

KOMENTARZE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 3 kwietnia 2018 r.

Wydawca

Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący

Adam Choiński

Opracowanie redakcyjne

Agata Czuj

Łamanie

Andrzej Gudowski

Komentarze do poszczególnych artykułów napisali:

Prof. Józef Frąckowiak: art. 249–254

Prof. Andrzej Kidyba: art. 201–210

Prof. Katarzyna Kopaczyńska-Pieczniak: art. 151–179, 211–248, 255–269

Prof. Marek Michalski: art. 180–200, 291–300

Prof. Aleksander Jerzy Witosz: art. 270–290

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2018

ISBN 978-83-8124-378-0

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	7
Wstęp	15
Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych.....	17
Tytuł III. Spółki kapitałowe	19
Dział I. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	19
Rozdział 1. Powstanie spółki.....	19
Rozdział 2. Prawa i obowiązki wspólników.....	185
Rozdział 3. Organy spółki	355
Oddział 1. Zarząd	355
Oddział 2. Nadzór	440
Oddział 3. Zgromadzenie wspólników	523
Rozdział 4. Zmiana umowy spółki	696
Rozdział 5. Wyłączenie wspólnika	765
Rozdział 6. Rozwiązanie i likwidacja spółki	783
Rozdział 7. Odpowiedzialność cywilnoprawna	905

Wykaz skrótów

Akty prawne

- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 459 z późn. zm.)
- k.h. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. – Kodeks handlowy (Dz. U. Nr 57, poz. 502 z późn. zm.)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 2204 z późn. zm.)
- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 108 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 155 z późn. zm.)
- k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 682)
- k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1577 z późn. zm.)
- k.z. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. – Kodeks zobowiązań (Dz. U. Nr 82, poz. 598 z późn. zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- o.p. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 800)
- p.p.m. – ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1792 z późn. zm.)
- p.w.p. – ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 776)
- pr. adw. – ustawa z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 2368 z późn. zm.)
- pr. bank. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1876 z późn. zm.)

- pr. not. – ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 2291 z późn. zm.)
- pr. przeds. – ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646)
- pr. restr. – ustawa z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1508 z późn. zm.)
- pr. spółdz. – ustawa z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1560 z późn. zm.)
- pr. upad. – ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 2344 z późn. zm.)
- r.t.k. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 kwietnia 2016 r. w sprawie trybu zakładania i udostępniania konta w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe (Dz. U. poz. 637 z późn. zm.)
- r.w.w.t. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 stycznia 2015 r. w sprawie sposobu i trybu składania wniosków o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego dotyczących spółek, których umowę zawarto przy wykorzystaniu wzorca umowy spółki udostępnionego w systemie teleinformatycznym (Dz. U. poz. 65 z późn. zm.)
- r.w.z. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 stycznia 2015 r. w sprawie określenia wzorców dotyczących spółki z ograniczoną odpowiedzialnością udostępnionych w systemie teleinformatycznym (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1005)
- TFUE – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.2016 r., s. 47)
- u.b.r. – ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089 z późn. zm.)
- u.d.p. – ustawa z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 377)
- u.d.p.p. – ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 450)
- u.d.u.r. – ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1170 z późn. zm.)
- u.f.e. – ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 870 z późn. zm.)
- u.f.i. – ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 56 z późn. zm.)

-
- u.g.k. – ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 827)
- u.g.n. – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 121 z późn. zm.)
- u.k.n.u.p. – ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1055 z późn. zm.)
- u.KRS – ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 700 z późn. zm.)
- u.m.p.s. – ustawa z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1510 z późn. zm.)
- u.MSG – ustawa z dnia 22 grudnia 1995 r. o wydawaniu Monitora Sądowego i Gospodarczego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 125 z późn. zm.)
- u.o. – ustawa z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 483)
- u.o.i.f. – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1768 z późn. zm.)
- u.o.k.k. – ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 798)
- u.o.p.d.g. – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1393)
- u.p.d.o.p. – ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 2343 z późn. zm.)
- u. przeds. zagr. – ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 649)
- u.r.p. – ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1870 z późn. zm.)
- u.r.s.g. – ustawa z dnia 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 723 z późn. zm.)
- u. rach. – ustawa z dnia 29 września 2004 r. o rachunkowości (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 395 z późn. zm.)
- u. rz. pat. – ustawa z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1314 z późn. zm.)
- u.s.g. – ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 z późn. zm.)
- u.s.p. – ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1868 z późn. zm.)
-

- u.s.w. – ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 2096 z późn. zm.)
- u.s.u.s. – ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 z późn. zm.)
- u.w.o.k. – ustawa z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1222 z późn. zm.)
- u.z.m.p. – ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. poz. 2259 z późn. zm.)
- u.z.n.k. – ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 419)
- u.z.r. – ustawa z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1278 z późn. zm.)

Periodyki

- Apel. W-wa – Apelacja Warszawska
- Biul. SAKa – Biuletyn Sądu Apelacyjnego w Katowicach
- Biul. SN – Biuletyn Sądu Najwyższego
- CMLRev. – Common Market Law Review
- Eduk. Praw. – Edukacja Prawnicza
- GSP – Gdańskie Studia Prawnicze
- GSP-Prz. Orz. – Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa
- KPP – Kwartalnik Prawa Prywatnego
- KSAG – Kwartalnik Sądowy Apelacji Gdańskiej
- Mon. Pr. Bank. – Monitor Prawa Bankowego
- Mon. Pr. Hand. – Monitor Prawa Handlowego
- Mon. Pr. Pr. – Monitor Prawa Pracy
- Mon. Praw. – Monitor Prawniczy
- NP – Nowe Prawo
- NPN – Nowy Przegląd Notarialny
- OG – Orzecznictwo Gospodarcze
- OSAB – Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
- OSAKa – Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach
- OSAŁ – Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Łodzi
- OSN – Orzecznictwo Sądu Najwyższego
- ONSAiWSA – Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego
- OSNC – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
- OSNC-ZD – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna – Zbiór Dodatkowy
- OSNP – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy
- OSP – Orzecznictwo Sądów Polskich
- OTK – Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego

PiP	– Państwo i Prawo
PiZS	– Praca i Zabezpieczenie Społeczne
POSAG	– Przegład Orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
PPA	– Przegład Prawa i Administracji
PPH	– Przegład Prawa Handlowego
Pr. Gosp.	– Prawo Gospodarcze
Pr. Sp.	– Prawo Spółek
Prz. Pod.	– Przegład Podatkowy
PS	– Przegład Sądowy
PUG	– Przegład Ustawodawstwa Gospodarczego
RPEiS	– Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
St. Praw.	– Studia Prawnicze
TPP	– Transformacje Prawa Prywatnego

Inne

KNF	– Komisja Nadzoru Finansowego
KRS	– Krajowy Rejestr Sądowy
NSA	– Naczelnny Sąd Administracyjny
PKD	– Polska Klasyfikacja Działalności
SA	– Sąd Apelacyjny
SN	– Sąd Najwyższy
WSA	– Wojewódzki Sąd Administracyjny

Wykaz najczęściej powoływanej literatury

- A. Kidyba, – A. Kidyba, *Atypowe spółki handlowe*, Kraków 2006
Atypowe spółki...
- A. Kidyba, – A. Kidyba, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, t. 1, Warszawa
Kodeks... 2013, 2015, 2016, 2017
- A. Kidyba, *Prawo handlowe* – A. Kidyba, *Prawo handlowe*, Warszawa 2016
- A. Kidyba, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz* – A. Kidyba, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz*, Warszawa 1999, 2002, 2014
- J. Bieniak i in., – J. Bieniak, M. Bieniak, G. Nita-Jagielski, K. Oplustil, R. Pabis,
Kodeks... A. Rachwał, M. Spyra, G. Suliński, M. Tofel, R. Zawłocki, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2011
- J. Jacyszyn, – J. Jacyszyn, S. Krześ, E. Marszałkowska-Krześ, *Kodeks spółek
S. Krześ, handlowych. Komentarz. Orzecznictwo*, Warszawa 2001
- E. Marszałkowska-
-Krześ, *Kodeks...*

-
- Kodeks..., red. J.A. Strzępka – *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. J.A. Strzępka, Warszawa 2009, 2015
- Kodeks..., red. K. Kruczałak – *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. K. Kruczałak, Warszawa 2001
- Kodeks..., red. T. Siemiątkowski, R. Potrzeszcz – *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, t. 2, red. T. Siemiątkowski, R. Potrzeszcz, Warszawa 2011
- Kodeks..., red. W. Pyzioł – *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. W. Pyzioł, Warszawa 2008
- M. Litwińska-Werner, Kodeks... – M. Litwińska-Werner, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2005, 2007
- M. Rodzynkiewicz, Kodeks... – M. Rodzynkiewicz, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2009, 2012, 2014
- S. Sołtysiński i in., Kodeks... – S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, R. Gawałkiewicz, I.B. Mika, M. Tarska, *Kodeks spółek handlowych*, t. 1, *Przepisy ogólne. Spółki osobowe. Komentarz do artykułów 1–150*, Warszawa 2006, 2012
- S. Sołtysiński i in., Kodeks..., 2002 – S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, *Kodeks spółek handlowych*, t. 2, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz do artykułów 151–300*, Warszawa 2002
- S. Sołtysiński i in., Kodeks..., 2014 – S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, M. Tarska, A. Herbet, *Kodeks spółek handlowych*, t. 2, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz do artykułów 151–300*, Warszawa 2014
- S. Sołtysiński i in., Kodeks... – S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, *Kodeks spółek handlowych*, t. 5, *Pozakodeksowe umowy handlowe. Komentarz*, Warszawa 2004, 2008
- System prawa cywilnego, t. I – *System prawa cywilnego*, t. I, *Część ogólna*, red. S. Grzybowski, Ossolineum 1974, 1985
- System prawa cywilnego, t. III, cz. 1 – *System prawa cywilnego*, t. III, cz. 1, *Prawo zobowiązań – część ogólna*, red. Z. Radwański, Ossolineum 1981
- System prawa handlowego, t. 2 – *System prawa handlowego*, t. 2, *Prawo spółek handlowych*, red. S. Włodyka, Warszawa 2012
- System prawa handlowego, t. 2A – *System prawa handlowego*, t. 2A, *Prawo spółek handlowych*, red. S. Włodyka, Warszawa 2007
- System prawa handlowego, t. 3 – *System prawa handlowego*, t. 3, *Prawo własności przemysłowej*, red. E. Nowińska, K. Szczepanowska-Kozłowska, Warszawa 2015
-

-
- System prawa handlowego*, t. 6 – *System prawa handlowego*, t. 6, *Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe*, red. A. Hrycaj, A. Jakubecki, A. Witosz, Warszawa 2016
- System prawa handlowego*, t. 7 – *System prawa handlowego*, t. 7, *Postępowanie sądowe w sprawach gospodarczych*, red. A. Wiśniewski, Warszawa 2013
- System prawa prywatnego*, t. 1 – *System prawa prywatnego*, t. 1, *Prawo cywilne – część ogólna*, red. Z. Radwański, Warszawa 2012
- System prawa prywatnego*, t. 2 – *System prawa prywatnego*, t. 2, *Prawo cywilne – część ogólna*, red. Z. Radwański, Warszawa 2008
- System prawa prywatnego*, t. 3 – *System prawa prywatnego*, t. 3, *Prawo rzeczowe*, red. T. Dybowski, Warszawa 2003
- System prawa prywatnego*, t. 5 – *System prawa prywatnego*, t. 5, *Prawo zobowiązań – część ogólna*, red. E. Łętowska, Warszawa 2006
- System prawa prywatnego*, t. 16 – *System prawa prywatnego*, t. 16, *Prawo spółek osobowych*, red. A. Szajkowski, Warszawa 2008
- System prawa prywatnego*, t. 17A – *System prawa prywatnego*, t. 17A, *Prawo spółek kapitałowych*, red. S. Sołtysiński, Warszawa 2010, 2015
- System prawa prywatnego*, t. 17B – *System prawa prywatnego*, t. 17B, *Prawo spółek kapitałowych*, red. S. Sołtysiński, Warszawa 2010, 2016
- System prawa prywatnego*, t. 18 – *System prawa prywatnego*, t. 18, *Prawo papierów wartościowych*, red. A. Szumański, Warszawa 2010

Wstęp

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ciągle należy do najbardziej popularnych form prowadzenia działalności gospodarczej. W Polsce jest zarejestrowanych 427 233 spółek z o.o., a stanowią one 79,57% wszystkich spółek.

Poza prowadzeniem działalności gospodarczej w spółce z o.o. można realizować cele niegospodarcze, co stawia tę formę prawną na pozycji lidera w stosunkach prawnych.

Spółka z o.o. uregulowana w kodeksie spółek handlowych nawiązuje do rozwiązań przyjętych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U. Nr 82, poz. 602) – Prawo o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, przejętych przez kodeks handlowy. Bazuje ona też na pierwowzorze niemieckim z 1892 r., kiedy to po raz pierwszy na świecie uregulowano tę formę prawną (GmbH).

Od wejścia w życie kodeksu spółek handlowych dział I w ramach tytułu III kodeksu był wielokrotnie nowelizowany. Waga zmian była różna; najczęściej miała charakter korygujący niedoskonałości regulacji. Najistotniejsze zmiany o takim charakterze dotyczyły art. 173, który w pierwszym kształcie wadliwie regulował problematykę oświadczeń w spółce jednoosobowej, czy powiązanego z tym przepisem art. 210 k.s.h. Złą sławą cieszył się art. 230 k.s.h.

Dokonywano też zmian niejasnych i zbędnych, jak choćby dodanie do art. 201 § 5, art. 201¹ czy art. 203¹.

Z punktu widzenia jakościowego najistotniejsza zmiana kodeksu polegała na wprowadzeniu art. 157¹ k.s.h., umożliwiając utworzenie spółki z o.o. z wykorzystaniem wzorca. Ten ostatni przepis został jednak niedawno znowelizowany (ustawą z dnia 21 kwietnia 2017 r., Dz. U. poz. 1133); zaostrozono postać podpisu elektronicznego, potwierdzonego profilem zaufanym ePUAP.

Zmianą, która była niepotrzebna, nieco „pod publiczkę”, było obniżenie minimalnego kapitału zakładowego do 5000 zł. Rozpoczęło to erozję spółki z o.o. w postaci projektów

reformy struktury majątkowej spółki z o.o. z propozycją minimalnego kapitału zakładowego na poziomie 1 zł, udziałów bez nominalnej wartości itp.

Na szczęście forsowane przez lata pomysły upadły dzięki sprzeciwowi praktycznie całego środowiska przedstawicieli prawa handlowego. Niemniej otwarta pozostaje kwestia reformy spółki z o.o., a raczej w jej ramach skonstruowania jej podtypu dla ułatwienia prowadzenia działalności.

Prezentowany komentarz jest pracą wspólną, ale zbiorową, co oznacza, że każdy Autor odpowiada za swoje poglądy.

Lublin, 15 kwietnia 2018 r.

Prof. zw. dr hab. Andrzej Kidyba

Ustawa

z dnia 15 września 2000 r.

Kodeks spółek handlowych¹

(Dz. U. z 2017 r. poz. 1577; zm.: Dz. U. z 2018 r. poz. 398, poz. 650)

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji transpozycji następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) pierwszej dyrektywy Rady 68/151/EWG z 9 marca 1968 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu art. 58 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności w całej Wspólnocie, dla zapewnienia ochrony interesów zarówno wspólników jak i osób trzecich (Dz. Urz. WE L 65 z 14.03.1968, str. 8, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 3, z późn. zm.);
- 2) drugiej dyrektywy Rady 77/91/EWG z 13 grudnia 1976 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu art. 58 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności, dla ochrony interesów zarówno wspólników, jak i osób trzecich w zakresie tworzenia spółki akcyjnej, jak również utrzymania i zmian jej kapitału (Dz. Urz. WE L 26 z 31.01.1977, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 8, z późn. zm.);
- 3) trzeciej dyrektywy Rady 78/855/EWG z 9 października 1978 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g Traktatu, dotyczącej łączenia się spółek akcyjnych (Dz. Urz. WE L 295 z 20.10.1978, str. 36, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 42, z późn. zm.);
- 4) szóstej dyrektywy Rady 82/891/EWG z 17 grudnia 1982 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g Traktatu dotyczącej podziału spółek akcyjnych (Dz. Urz. WE L 378 z 31.12.1982, str. 47, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 50, z późn. zm.);
- 5) jedenastej dyrektywy Rady 89/666/EWG z 21 grudnia 1989 r. dotyczącej wymogów ujawniania informacji odnośnie do oddziałów utworzonych w Państwie Członkowskim przez niektóre rodzaje spółek podlegających prawu innego państwa (Dz. Urz. WE L 395 z 30.12.1989, str. 36, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 100, z późn. zm.);
- 6) dwunastej dyrektywy Rady 89/667/EWG w sprawie prawa spółek z 21 grudnia 1989 r. dotyczącej jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (Dz. Urz. WE L 395 z 30.12.1989, str. 40, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 104, z późn. zm.);
- 7) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/17/WE z 19 marca 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji zakładów ubezpieczeń (Dz. Urz. WE L 110 z 20.04.2001, str. 28; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, str. 3);
- 8) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE z 4 kwietnia 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji instytucji kredytowych (Dz. Urz. WE L 125 z 05.05.2001, str. 15; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, str. 15).

TYTUŁ III

Spółki kapitałowe

DZIAŁ I

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

ROZDZIAŁ 1

Powstanie spółki

Art. 151. § 1. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością może być utworzona przez jedną albo więcej osób w każdym celu prawnie dopuszczalnym, chyba że ustawa stanowi inaczej.

§ 2. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością nie może być zawiązana wyłącznie przez inną jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością.

§ 3. Wspólnicy są zobowiązani jedynie do świadczeń określonych w umowie spółki.

§ 4. Wspólnicy nie odpowiadają za zobowiązania spółki.

1. Przepisy kodeksu spółek handlowych nie zawierają definicji spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Na podstawie całokształtu regulacji tej formy spółki należy uznać, że jest to handlowa spółka kapitałowa, która może zostać utworzona przez jedną albo więcej osób w każdym celu prawnie dopuszczalnym, chyba że ustawa stanowi inaczej, działająca pod własną firmą, w konstrukcji której występuje stały kapitał zakładowy, podzielony na udziały o równej lub nierównej wartości nominalnej, których przysługiwanie jest przesłanką uczestnictwa w spółce i w której występują instrumenty zapewniające poszczególnym wspólnikom wpływ na istnienie i funkcjonowanie spółki, podkreślające znaczenie jej składu osobowego, zaś wspólnicy nie odpowiadają za zobowiązania spółki (zob. też A. Kidyba, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością...*, 2014, s. 10; K. Kopaczyńska-Pieczniak, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, Warszawa 2013, s. 31; K. Kruczałak, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, Gdańsk 1997, s. 75; A. Szajkowski, M. Tarska (w:) S. Sołtysiński i in., *Kodeks...*, t. 2, 2014, s. 9 i n.). Spółka

z ograniczoną odpowiedzialnością stanowi „złagodzoną”, odformalizowaną, w porównaniu ze spółką akcyjną, postać spółki kapitałowej. Jest formą połączenia osób i kapitału dla realizacji wspólnego celu. Pomimo kapitałowego charakteru, w spółce z o.o. występują tzw. elementy osobowe, w których wyraża się znaczenie składu osobowego spółki i związek pomiędzy poszczególnymi wspólnikami a spółką. Istotne znaczenie odgrywa też pewna „elastyczność” tej formy spółki, wynikająca z uregulowania jej w dużej mierze przepisami o charakterze względnie obowiązującym. Cechy te wpływają na popularność i szerokie wykorzystywanie tej spółki dla prowadzenia działalności, zwłaszcza gospodarczej. Rozpatrując istotę konstrukcji tej spółki, należy uwzględnić jej charakter przede wszystkim jako stosunku prawnego, podmiotu prawa, zwłaszcza osoby prawnej, jednostki organizacyjnej oraz korporacji.

2. Spółka z o.o. jest stosunkiem prawnym, którego powstanie, organizacja, funkcjonowanie oraz rozwiązanie uregulowane zostało w art. 151–300 k.s.h. Przepisom kodeksu spółek handlowych podlega też łączenie, podział czy przekształcenia z udziałem takiej spółki (art. 1 k.s.h.). Ponadto w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie do stosunku tego mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego, przy czym jeżeli wymaga tego właściwość (natura) stosunku prawnego spółki z o.o., przepisy kodeksu cywilnego stosuje się odpowiednio (art. 2 k.s.h.).

Ponieważ źródłem powstania oraz jednym z wyznaczników treści tego stosunku prawnego jest umowa spółki, jest on stosunkiem prawnym umownym. Istotą umowy będącej jego podstawą jest zobowiązanie wspólników do dążenia do osiągnięcia wspólnego celu przez wniesienie wkładów oraz, jeżeli umowa spółki tak stanowi, przez współdziałanie w inny określony sposób (art. 3 k.s.h.). Wspólnicy, zawierając umowę, są stronami tej czynności prawnej, a następnie stają się stronami stosunku prawnego spółki z o.o. powstałego na podstawie tej umowy. Stroną stosunku prawnego spółki z o.o. staje się również spółka jako podmiot prawa wykreowany i powstały jednocześnie z zawarciem umowy spółki. Należy go zakwalifikować jako stosunek prywatnoprawny, a w szczególności cywilnoprawny, gdyż jego stronami są równorzędne podmioty prawa. Spółka i wspólnicy są odrębnymi od siebie podmiotami prawa, powiązanymi stosunkami uczestnictwa, jednocześnie wspólnicy wchodzi w skład struktury organizacyjnej spółki. Występują w nim cechy zbliżone do stosunków zobowiązaniowych (obligacyjnych), jednakże wzbogacone istotnie elementami organizacyjnymi. Spółka jest bowiem organizacją wspólników, o określonym w przepisach prawa oraz umowie spółki ustroju i strukturze organizacyjnej. W związku z tym stosunek prawny spółki z o.o. należy zakwalifikować jako mający charakter zobowiązaniowo-organizacyjny, określane też jako obligacyjno-korporacyjny (zob. S. Sołtysiński (w:) *System prawa prywatnego*, t. 17A, 2010, s. 22; A. Szajkowski, M. Tarska (w:) *System prawa prywatnego*, t. 17B, 2010, s. 125; K. Kopaczyńska-Pieczniak, *Ustanie członkostwa w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością*, Kraków 2002, s. 100 i powołaną tam literaturę).

3. Stosunek prawny spółki z o.o. ma charakter złożony, zarówno pod względem struktury, jak i treści. Złożoność strukturalna oznacza, że wyraża się on w istnieniu stosun-

ków prawnych między spółką a jej wspólnikami. Obejmuje on również stosunki organizacyjne wynikające z członkostwa w organach spółki. Osobowość prawna spółki i związane z tym wyodrębnienie podmiotowe spółki od wspólników zdaje się przemawiać za tym, że nie występują w jego obrębie stosunki prawne między wspólnikami (zob. uwagi A. Kleina, *Ewolucja instytucji osobowości prawnej (w:) Tendencje rozwoju prawa cywilnego*, red. E. Łętowska, Warszawa 1983, s. 79). Ocena stosunku prawnego spółki przez pryzmat definicji umowy spółki handlowej może sugerować istnienie takich relacji (zob. S. Sołtyśński (w:) *System prawa prywatnego*, t. 17A, 2010, s. 22; S. Włodyka (w:) *System prawa handlowego*, t. 2, 2012, s. 51). Wydaje się jednak, że wynikające z umowy spółki zobowiązanie do współdziałania wyraża się w przypadku spółek kapitałowych w wykonywaniu przez wspólników swoich praw i obowiązków wobec spółki. Nie wyklucza to oczywiście istnienia między wspólnikami stosunków prawnych wynikających z umów odrębnych od umowy spółki, w szczególności tzw. *shareholder's agreements*.

Złożoność treściowa stosunku prawnego spółki z o.o. wyraża się w tym, że na jego treść składa się wiele zróżnicowanych pod względem charakteru prawnego praw i obowiązków wspólników wobec spółki oraz obowiązków i praw spółki wobec wspólników. Elementem jego treści są także wzajemne uprawnienia i obowiązki spółki wobec członków organów oraz członków organów wobec spółki, dotyczące kształtowania składu organów, ich kompetencji, odpowiedzialności w spółce.

4. Cechą stosunku prawnego spółki jest też równorzędność jego stron, czyli spółki i wspólników, przy czym występują w jego obrębie pewne elementy podporządkowania wspólnika spółce. Ponadto w relacji między spółką a jej wspólnikami obowiązują zasady równych praw i obowiązków (art. 174 § 1 k.s.h.) oraz równego traktowania wspólników (art. 20 k.s.h.). Stosunek prawny spółki z o.o. ma też charakter trwały, spółka ta bowiem z założenia jest konstrukcją trwałą, tworzoną z zasady na czas nieoznaczony (art. 157 § 1 pkt 6 k.s.h.). Większość praw i obowiązków, majątkowych i korporacyjnych, spółka i wspólnicy wykonują w sposób ciągły lub stale się powtarzający. Jest też oparty na konstrukcji kapitału zakładowego podzielonego na udziały, których przysługiwanie kształtuje skład osobowy spółki, wyznaczając krąg podmiotów będących stronami stosunku prawnego spółki. Stosunek ten cechuje zmienność składu osobowego spółki, będąca następstwem zbywalności udziałów jako ich immanentnej cechy (art. 180 k.s.h.). Jego cechą jest również istnienie – co do zasady – zależności między zakresem praw czy obowiązków wspólników od liczby lub wartości nominalnej przysługujących im udziałów, a więc pośrednio od wartości zainwestowanego w spółkę w postaci wkładu kapitału, co dotyczy w szczególności prawa do udziału w zysku (art. 191 § 3 k.s.h.), prawa pierwszeństwa objęcia udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym (art. 258 § 1 k.s.h.), prawa do kwoty likwidacyjnej (art. 286 § 2 k.s.h.), obowiązku dopłat (art. 177 § 1 k.s.h.). Poza tym legitymacja do wykonywania niektórych praw mniejszości została określona przy zastosowaniu podstawy kapitałowej, ponieważ zależy od reprezentowania przez wspólnika przynajmniej jednej dziesiątej kapitału zakładowego, co odnosi się między

Andrzej Kidyba – profesor zwyczajny doktor habilitowany nauk prawnych w Katedrze Prawa Gospodarczego i Handlowego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, specjalista w zakresie prawa handlowego, gospodarczego i cywilnego; ukończył aplikację sędziowską i zdał egzamin radcowski; autor, współautor oraz redaktor ponad 300 publikacji, w tym kilkudziesięciu książek i opracowań naukowych: wielokrotnie wznawianych komentarzy (m.in. *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*; *Kodeks cywilny. Komentarz*), podręczników, monografii, glos oraz artykułów publikowanych w Polsce i za granicą; arbiter w licznych międzynarodowych i krajowych postępowaniach arbitrażowych. Współpracuje z wieloma europejskimi ośrodkami naukowymi. Jest konsulem honorowym Republiki Federalnej Niemiec oraz ekspertem komisji sejmowych i Rządu RP.

W tomie drugim dużego komentarza do kodeksu spółek handlowych pod redakcją prof. Andrzeja Kidyby omówiono przepisy regulujące działanie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Autorami publikacji są znakomici przedstawiciele nauki prawa handlowego, a także praktycy.

Oprócz analizy przepisów ustawy – Kodeks spółek handlowych autorzy przedstawili przede wszystkim praktyczne aspekty ich stosowania. Uwzględnili też najnowsze zmiany przepisów, w tym wynikające z ustaw:

- z dnia 21 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym,
- z dnia 6 marca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej,
- z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw.

W książce zaprezentowano i omówiono również najnowsze orzeczenia sądów z zakresu prawa spółek oraz aktualną literaturę przedmiotu.

Publikacja jest przeznaczona zarówno dla prawników praktyków specjalizujących się w prawie spółek, jak i przedstawicieli nauki prawa handlowego.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

